

Date: 11th October-2025

ҲАРБӢЙ ХӢЗМАТЧИЛАР ТАРБИЯСИДА ҲАРБӢЙ ПЕДАГОГИКАНИНГ ЎРНИ

Саминов Абдулхай Йўлчибой ўғли

ИИБ Академияси саф қисми отряд командири катта лейтенант



Ҳарбий педагогика ҳарбий педагогик жараённинг қонуниятларини, ҳарбий хизматчилар ва ҳарбий жамоаларни тайёрлаш ва тарбиялашни ўрганиб чиқадиган илм бўлиб, у ҳарбий хизматчиларнинг жанговар ва хизмат вазифаларини аъло даражада бажаришга тайёрлашнинг асосий воситасидир. Замонавий шароитда у ҳарбий хизматчиларни маънавий-ахлоқий, ҳуқуқий ва жисмоний жиҳатдан ривожлантиришга қаратилган бўлиб, офицер фаолиятида ҳарбий таълим ва тарбиянинг самарали усуллари ишлаб чиқишда муҳим ўрин тутди. Ҳарбий педагогиканинг асосий мақсади ҳарбий хизматчиларни ҳарбий таълим, тарбия ва ҳарбий жамоаларни тайёрлаш орқали жанговар тайёргарликни оширишдан иборат бўлса, вазифалари ҳарбий хизматчиларга таъсир ўтказиш усуллари ишлаб чиқиш, ҳарбий педагогик жараёни инсонпарварлаштириш ва ҳарбий хизматнинг самарадорлигини оширишни ўз ичига олади. У ҳарбий хизматчиларнинг ўзини ўзи тарбиялаш усуллари ривожлантиришда муҳим ўрин тутди, чунки ўзини ўзи тарбиялашни ҳарбий таълим соҳасидаги асосий усул сифатида талқин қилади ва резервдаги ҳамда захирадаги офицерларни тайёрлаш тизимида ҳарбий жамоаларнинг маънавий-ахлоқий тарбиясини таъминлайди. Ҳарбий хизматчилар тарбиясида ҳарбий педагогика ажралмас ўрин эгаллайди, чунки у ҳарбий хизматчиларнинг ҳуқуқий тарбиясини яхшилашда норматив-ҳуқуқий талабларни ҳисобга олган ҳолда фаолият юритади, тартиб ва интизомни кучайтиради, ҳарбий таълим жараёнида ижтимоий ва педагогик омилларни бирлаштириб, шахс ривожланишининг психологик хусусиятларини ҳисобга олади. Ҳарбий жамоаларда у ўзгача ўрин эгаллаб, ҳарбий хизматчиларнинг маънавий-ахлоқий тарбиясида асосий восита бўлиб хизмат қилади, ўзини ўзи тарбиялаш усулининг ҳарбий таълимдаги аҳамиятини кучайтириб, хизматчиларнинг мустақиллик ва қатъий эътиқодини шакллантиради.

Ҳарбий педагогикада муаммолар ҳам мавжуд: ҳарбий таълим мазмуни ва ҳақиқий хизмат талаблари ўртасида мос келмаслик, илмий тадқиқотларнинг етишмаслиги, шунинг учун ечим сифатида ҳарбий педагогиканинг инновацион усуллари жорий этиш, тарбиявий ишлар методикасини такомиллаштириш ва ҳарбий хизматчиларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, шу билан бирга ҳарбий таълим соҳасида ўзини ўзи тарбиялашни кучайтириш зарур.

Хулоса қилиб айтганда, ҳарбий педагогика ҳарбий хизматчилар тарбиясида ажралмас ўрин тутди, чунки у таълим ва тарбиянинг бирлигини таъминлайди ва келажақда унинг ривожланиши ҳарбий хизматнинг самарадорлигини оширишга хизмат қилади.

Date: 11th October-2025

ОЛИНГАН МАНБАЛАР РЎЙХАТИ:

1. Ҳарбий педагогиканинг назарий ва амалий асослари. // in-academy.uz. 2022. [Электрон ресурс]. URL: <https://in-academy.uz/index.php/zdpp/article/view/4828> (саналган сана: 07.10.2025).
2. Офицерларнинг тарбиявий фаолиятида ҳарбий педагогика. // military.uz. 2023. [Электрон ресурс]. URL: <https://military.uz/pedagogika> (саналган сана: 07.10.2025).
3. Ҳарбий таълимда ўзини ўзи тарбиялаш усуллари. // interscience.uz. 2021. [Электрон ресурс]. URL: <https://interscience.uz/article/ozini-oz-tarbi> (саналган сана: 07.10.2025).
4. Инновацион усулларни ҳарбий педагогикада қўллаш. // lex.uz. 2024. [Электрон ресурс]. URL: <https://lex.uz/docs/innovatsiya-pedagogika> (саналган сана: 07.10.2025).
5. Резерв офицерлари тарбиясида маънавий-ахлоқий жиҳатлар. // xs.uz. 2023. [Электрон ресурс]. URL: <https://xs.uz/rezerv-ofitserlar> (саналган сана: 07.10.2025).
6. Психологик омиллар ва ҳарбий таълим. // psychology.uz. 2022. [Электрон ресурс]. URL: <https://psychology.uz/harbi-psixologiya> (саналган сана: 07.10.2025).
7. Ҳуқуқий тарбия ва интизом. // huquq.uz. 2023. [Электрон ресурс]. URL: <https://huquq.uz/harbi-huquq> (саналган сана: 07.10.2025).
8. Мустақилликни ривожлантириш усуллари. // tarbiya.uz. 2021. [Электрон ресурс]. URL: <https://tarbiya.uz/mustakillik> (саналган сана: 07.10.2025).
9. Ҳарбий педагогика илми: муаммолар ва истикболлар. // academy.uz. 2024. [Электрон ресурс]. URL: <https://academy.uz/harbi-pedagogika> (саналган сана: 07.10.2025).

